

öl fát adott, s e szerint 1 hold fakészlete a rözse és csutak fán kívül 52.5 öl volt mi 75 köblákkal számítva 39.4 normal ölet tesz.

Ilyen erdei irtásaink a faizási szolgálommal nem terhelt erdőkn kívül több helyen vannak s az azok folytán néhány évre földmivelés alá nyert talajt nagyobb részint az itteni munkás svábok veszik bérbe s cat. holdjától évenként az első esztendőre 5 ft. 60 krt fizetnek, az azutáni 5 éven át 12 ftot, a makk elvetése után pedig a barázdák között maradó téren kapás-növények termesztéséért a következő 3 évre évenkeint 6 ft. adnak.

A vukovári uradalomnál e gazdálkodást a mostani igen vegyes és szabálytalan állabok is követelik, hogy aztán idővel szabályos állabokat lehessen nyerni.

Adatok a gubics és tölgymakk termésről és annak eladásáról.

Közli Szabó Adolf.

Rowland Vilmos úr közlése szerint Somogy megyében Gölle falva határán 238 holdnyi erdő terül el mely leszámítva mintegy 38 holdnyi gyertyán állabot, 200—300 éves terebélyes többnyire csúaszályos, túlél, kocsános és kocsántalan tölgyekkel van benölvé. Talaja agyag, igen termékeny és eléggé mély.

Holdankénti fakészlete 5915 köbláb.

Tölgymakk termése volt:

1846-ik évben	520	pozsonyi	mérő
1847 " "	140	"	"
1848 " "	225	"	"
1849 " "	416	"	"
1850 " "	260	"	"
1851 " "	868	"	"

6 év alatt tehát 2429 " "

s így átlagosan 405 pozsonyi mérő miből egy holdra 2.02 esik.

Ugyan ezen állab *gubics-termése*

1844-ik évben	—		
1845 " "	—		
1846 " "	320	pozsonyi mérő	
1847 " "	400	" "	
1848 " "	500	" "	
1849 " "	—		
1850 " "	—		
1851 " "	650	pozsonyi mérő	

8 év alatt 1870 " "

átlagosan tehát 233.7 " "

melyből egy holdra 1.16 p. m. esik.

Ugyan ezen megye Fonó helységének határán 609 holdnyi, felényire 80—100 éves tölgy — felényire pedig gyertyánerdő terül el.

Talaja mély és termékeny.

Fakészlete, egy tiszta cserállabban vett próba szerint holdankint 6837 köbláb.

Az egész erdő *tölgymakk termése*:

1846-ik évben	32	pozsonyi mérő	
1847 " "	500	" "	
1848 " "	150	" "	
1849 " "	—		
1850 " "	200	" "	
1851 " "	180	" "	

6 év alatt 1062 " "

Az évi átlag tehát 177 " "

A holdankénti pedig 0.58 " "

A gubics-termés értékesítési módjának célszerűségéről, azaz hogy előnyösebb-e az erdőtulajdonosra nézve a gubicsot még a fán, tehát szembecsü után, vagy pedig azt saját költségén begyűjtve,

biztos mérték után adni el; — több helyütt volt szó, de mindenütt ez utóbbi találatott czélszerűbbnek.

Hogy tapasztalt szakértők szembeclése is mily kevésbé biztos azt Hilchen úr következő közlése is bizonyítja.

Nograd megyében fekvő mintegy 249 holdnyi tölgy erdő 1854-ik évi gubics-termése 320 mázsányira becsültetett; levonván a gyűjtési, szárítási s egyéb ide tartozó munkálati költséget, nem különben az apadást, a fentebbi gubicsmennyiség ára 1100 ftra pp. tétetett.

A pesti kereskedő ki az árverés alkalmáva 1200 p. fton vevé meg ezen termést, a szükséges felvigyázaton kívül egyéb segítséget nem vön igénybe.

A gyűjtés September 6-ikán kezdődvén négy hétig tartott. Az időjárás igen kedvezett, mert egyetlen egy jelentéktelen esőn kívül mi sem akadályoztatá a gyűjtőket munkájokban.

A vállalkozó saját vallomása szerint 800 köből vagyis 1600 pozsonyi mérő gubics gyűjtetett, mely — három mérőt számítva egy mázsára — 533 mázsa legjobb minőségű gubicsot tett. Ennek egy ötödét a végleges kiszáritási súlyapadásra levonván marad 427 mázsa gubics mint vásári árucikk, melynek átlagos ára 7 ftra tehető, miből a vevő roppant előnye — az erdőtulajdonos rovására — tűnik ki.

Ebből is látni, hogy az erdőbirtokosra nézve sokkal tanácsosabb gubicsát saját költségén szedetni és mint kész árucikket eladni, valamint hogy a szembeclés meg nem bizható eredményeinél fogva a gubicsnak a fán való eladása körül a legnagyobb óvatossággal kell eljárni, nehogy a birtokos tetemesen károsodjék.

Ugyanazon jóságon és ugyanazon évben szép reményt nyújtott a makktermés is, melynek értéke 810 forintra becsültetett azon hiedelemben, hogy 270 darab sertés bőven talál kellő táplálékot a remélhető makk termésben.

September elején megtartatván az árverés a makkoltatás 1240 forintért vétetett ki.

A bekövetkezett esőtlen időjárás azonban, oly károsan hatott a makktermésre, hogy annak legnagyobb része, elférgesedve hullott a földre. Ezen körülménynél fogva változtatni akart szerződésén a vállalkozó, de ajánlatával vissza lőn utasítva. S így miután a szerződés értelmében 620 ftot előre lefizetett: október 8-án 180 darab sertést hajtott az illető erdőbe.

A makk mennyiség 3 hét alatt fel lőn emésztve, egy héttel későbbre volt szerződésileg a hátralevő 620 ft. lefizetési határideje kitűzve.

A határidő betartása helyett azonban szép csendesen eltűnt a csorda, s miután erre figyelmeztetett a bérlő, joggal vélé a 620 ft. lefizetését megtagadni mert a makk mennyisége, becsü szerint 270 darab sertésnek október elejétől márczius 15-ikéig elegendő tápanyagot vala nyújtandó, holott 180 darab által az egész fel lőn emésztve három hét alatt.

Az ügy perre kerülvén, bérlő húzta a rövidebbet, miután az erdőtulajdonos nem vala kötelezve bizonyos makkmennyiséget előállítani és a szerződés egyik pontja szerint bár mily előfordulható esetben is vissza lépni.

Az árnyék hatása a növények vegyi alkrészeire.

Ösmert dolog hogy a beárnyékolás a növények kiképződésére káros hatással van, minthogy erre a napfény közvetlen befolyása szükséges.

Ezen hatást a növények vegytani összetételére bebizonyítandó; *Bechi* úr paszuly növényeket vett vizsgálat alá, melyeknek egyrésze a napfénynek volt kitéve, a többiek pedig csak közvetett fényt élveztek.

Az eredmény a következő volt:

A növény test alkrészei voltak:

Víz.....
 Hamu.....
 Légeny.....
 Széneny, köneny, éleny

A hamu vízben oldható részei.....
 " " nemoldható "

A napon	Az árnyékban
nevelt növényeknél	
százalékokban	
84	91,3
2	0,5
0,5	0,2
13,5	8
100	100
1,2	0,3
0,8	0,2

Ezen vegybontás is megerősíti azon tapasztalást hogy minden növény a hegyek árnyoldalain s még inkább az egészen beárnyékolt helyeken kevésbé termékeny és kevesebb tápláló anyaggal bír.

(Oesterr. Monatschrift für Forstwesen.)

A fa szállítást illető új vasuti árszabály.

Most midőn illetékes körökben a vasuti szállítási díjak csökkentésével foglalkoznak, úgy hiszszük nem épen érdektelen dolgot teszünk, ha röviden megemlítjük olvasóink előtt, mikép a közóhajtás e méltányos kifejezésének eleget teendő a *Ferdinand északi vaspálya* önkéntesen folyó évi márczius 20-tól kezdve a legalább 80 vámmázsányi küldeményeknél az épületi- és szerszámfára valamint a fűrész árukra nézve vámmázsájától mértföldenként a következő mérsékelt díjakat alkalmazta, az árszabály szerinti mellék díjak utánpótálásával:

30' hosszúságnál bármely távolságra 1. 6 kr.

30'-nál hosszabb { 5 mértföldig 2.34 "
 { 5 mértföldnél tovább 1.95 "

A súlyt illetőleg 3 osztály van megállítva

↳ első osztályba tartoznak a lágy fák, köblábja 35 vámfonttal

számítva: rezgőnyár, jegenye-, lucz-, erdei-, fekete-fenyő, hárs és fűzfák;

II-ik osztályba a közép keménységűek, köblábja 45 vámfonttal számítva, ezek: alma, körte, nyír, éger, gesztenye, veresfenyő, szilva, szil;

III-ik osztályba a kemények, köblábját, 50 vámfonttal számítva. Ilyenek a jávor, ákác, bükk, gyertyán, tölgy és körisfák.

A megnagyolt pintér- és bognárfától ha a küldemény legalább 80 vámmázsát nyom, a fa hosszúsága és a szállítandó távolság különbsége nélkül, a szabályszerű mellék díjak utánpótlása mellett vámmázsájától mértföldenként 1.6 kr. vitelbér számíttatik.

A tűzifára azonban a fentebbi kedvezmények még eddig nem állanak.

Bedő.

A fa korhadásáról.

Braun az *Allg. Forst- und Jagdzeitung*-ban a fa rothadásáról szólván: különösen figyelmeztet azon körülményre, hogy *a zölden vágott, s még nedvében vizalatti építkezésre fölhasznált fa igen sokká képes a korhadásnak ellentállani*, és pedig a miatt, mivel a röstök a fa nedvével a viz befolyásának ellenálló vegytani összeköttetésbe lépnek. Bevallja egyszersmind, hogy erre nézve bővebb magyarázatot adni nem képes annál inkább, mivel több hírneves vegytanárnál e tárgy végett tett kérdései is minden siker nélkül maradtak. De állításától tett tapasztalatai folytán el nem állhat, s hivatkozik *Nördlingerre*, a ki egy — *a viz alatt 100 évig fekvő, s még mindig egészséges bükkfa darabot talált*. Különös, de bizonyos egyszersmind, hogy *a bükkfa* melynek tartóssága nem igen nagy, *vizalatti használatra egy a legjobbak közül*. Szerepet játszik-e itt a kalium, mit a bükkfa bőven tartalmaz? — vagy azáltal lesz a fa még tartósabb

hogy a külső rétegek a víz fölvétele által megdagadván, ez a belső részekbe be nem hathat? ezt pontosan meghatározni nem lehet. De ha volna is mindkettőnek része benne, még sem volna az elégséges a fa tartósságának megmagyarázására, mert mint ismeretes, a vízben levegő is van, s e vízbeni levegőnek élenye elégséges arra, hogy a fát korhadásba vigye át.

Érdekesnek tartjuk itt még megemlíteni, hogy a magyar erdészeti egyletnek Selmecezen m. é. September havában tartott közgyűlésén a rézvitriollal (CuO , SO_3 + HO) beitatott, s a bányákban építésre használt fának tartóssága jött szóba, s hogy az erre vonatkozó adatok — a különböző aknák szerint igen eltérők voltak. *Curter* bány. tanácsos, s a Selmecezi bány. akad. vegytanára e tüneményt ekként magyarázta meg.

A rézvitriol olvadék a fába behatván részint akként hat, hogy a rostok közzé s a sejtekbe benyomulván s ott meg jegeszesezdvn azoknak falait, hártályait a külbefolyásoktól megóvjva; részint pedig, hogy a fa rostjaival egy a vízben fölnem olvadó vegytani összeköttetést képez.

Ha azonban az igen gyakran nedves aknákban egyszersmind ammoniak gőz is fejlődik ki, akkor *e gőz az előbb képződött vegytani összeköttetést fölbontja*, s így a fának belsejét és egész tömegét támadván meg, az még annyi ideig sem tarthat, mint természetes állapotban. —

Kalmár.